

RIIGIKOGU RAHANDUSKOMISJONILE

Muudatusettepanekud Riigi 2022. aasta lisaelarve seaduse eelnõu (608 SE) kohta

1. Muuta eelnõu § 1 ja suurendada Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala, Ligipääsu tagamine kõrgharidusele 20 000 000 euro võrra;

ja vähendada Vabariigi Valitsus, Vabariigi Valitsuse reservid 20 000 000 euro võrra.

Selgitus: Käesoleva muudatusettepaneku eesmärk on suurendada kõrghariduse rahastamist.

Eesti kõrgkoolid on halduslepingute sõlmimisest keeldunud, sest nende sõnul ei saa nad riigipoolse vähese rahastuse tõttu lepingutejärgseid kohustusi täita. Rahapuuduses on kõrgkoolid piiranud pakutavate valikainete mahtu ning olnud sunnitud suurendama eestikeelsete õppekavade asemel ingliskeelsete õppekavade arvu. Lisaks on suletud mitmed erialad.

Selleks, et tagada eestikeelse kõrghariduse kättesaadavus ja kvaliteet ning pakkuda käesolevaks aastaks lahendus akadeemiliste töötajate palgaprobleemidele, tuleb suurendada kõrghariduse rahastamist 2022. aastal 20 miljoni euro võrra.

2. Muuta eelnõu § 1 ja suurendada Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala, Ligipääsu tagamine üldharidusele 10 000 000 euro võrra;

ja vähendada Vabariigi Valitsus, Vabariigi Valitsuse reservid 10 000 000 euro võrra.

Selgitus: Käesoleva muudatusettepaneku eesmärk on kiirendada eestikeelsele õppele üleminekut üldhariduskoolides.

Eesti inimarengu aruanne 2016/2017 ütleb selgesõnaliselt, et Eesti ühiskonda iseloomustab lai rahvus- ja keelepõhine lõhe. Märkimisväärsed erinevused ei esine ainult Eestis elavate inimeste väärtuste ja identiteedi, vaid ka nende õpiedu, haridustaseme, ameti, töökoha, sissetuleku ja elukoha lõikes. Sama kinnitas ka 2021. aasta kevade integratsiooni monitooringu raport. Eestlaste ja eestivenelaste segregatsioon, ühise meedia- ja aruteluvälja puudumine peitub ennekõike erikeelses ja -meelses hariduskorralduses.

Lahendada tuleb olukord, kus haridussüsteem toetab ja võimendab segregatsiooni ning kakskeelse inforuumi kujundamist. Lisaks kahjustab kakskeelne haridussüsteem Eesti majandust, sest vähese või puuduliku eesti keele oskusega inimesed ei ole tööturul konkurentsivõimelised.

Üleminek eestikeelsele haridusele laiendab eesti keele kandepinda, panustab muu kodukeelega noorte tulevikku ja Eesti majandusse. Hariduse ja keeleoskuse kaudu paremate võimaluste loomiseks tuleb suurendada eestikeelse hariduse rahastamist käesoleval aastal 10 000 000 euro võrra.

3. Muuta eelnõu § 1 ja suurendada Kaitseministeeriumi valitsemisala, Kaitsevalmidus 3 000 000 euro võrra;

ja vähendada Vabariigi Valitsus, Vabariigi Valitsuse reservid 3 000 000 euro võrra.

Selgitus: Käesoleva muudatusettepaneku eesmärk on toetada Kaitseliidu arengut.

Muutunud julgeoleku olukord ja Venemaa Föderatsiooni laiaulatuslik sõjaline agressioon nõuab täiendavat Kaitseliidu finantseerimist. Kaitseliiduga on viimastel kuudel liitunud suur hulk uusi inimesi ja nende koolitust ning täiendavaid õppe- ja treeningkogunemisi ei nähtud 2022. aasta eelarvega ette. Praegune julgeolekuolukord nõuab aga kiiremat reageerimist kui 2023. a eelarvega võimalike täiendavate vahendite eraldamist. Samuti demotiveerib uusi liikmeid ja kahjustab ka Kaitseliidu mainet, kui uued liikmed jäävad aastaks lihtsalt jõude ootama. Probleemiks on väga järsult kasvanud energiahinnad, mida ei ole jooksva aasta eelarves ette nähtud. Kui nende katmiseks lisavahendeid ei eraldata, siis ei jää muud üle kui vähendada juba plaanitud koolitusi ning õppe- ja treeningkogunemisi, sest võimalikke teisi kokkuhoiukohti ei ole piisavalt. Kulud töötasudele ja taristule ei tohi väheneda. Koolitusi ning õppe- ja treeningkogunemiste hulka tuleb tõsta, mitte kokku tõmmata.

4. Muuta eelnõu § 1 ja suurendada Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala, Energiatõhususe suurendamine 20 000 000 euro võrra;

ja vähendada Vabariigi Valitsus, Vabariigi Valitsuse reservid 20 000 000 euro võrra.

Selgitus: Käesoleva muudatusettepaneku eesmärk on suunata täiendavad 10 miljonit eurot elumajade energiatõhususe suurendamiseks ja 10 miljonit eurot, et toetada investeeringuid gaasikatlamajade üleviimiseks kohalikule küttele.

Muutunud rahvusvahelise korra tõttu on kasvanud gaasi hind erakordselt palju (kuni 5 korda) ja arvestades Venemaa agressiooni Ukraina vastu ning Venemaale kehtestatud sanktsioone ei ole lähemate aastate jooksul ette näha gaasihinna langust, vaid vastupidi hinnatõusu jätkumist. Sellele viitab ka riigipoolt kavandatud LNG gaasi ostmine, kus on kavandatud hinnaks koguni kuni 170 €/MWh. Eestis on veel mitmeid katlamaju, mis kasutavad kaugkütte pakkumiseks gaasi. Puit (aga ka turvas) on mitmeid kordi odavam kui gaas, isegi praeguse energiapuidu hinnatõusu korral. Eestis on ca 30 mln tm hall-lepikuid, mille raiering on 25-30 aastat ja millest täna on valdav enamus juba raieküpsuse saanud. Seega on Eestil olemas vajalik ressurss gaasi asendamiseks kaugküttega. Samal ajal kui gaas on fossiilne kütus, on puit taastuv loodusvara ning temast saadud energia on taastuenergia. Gaasi asendamine puiduga aitab Eestil täita kliimamuutuste minimeerimiseks võetud eesmärgi. Siin on aga üks probleem. Gaasil olevad katlamajad vajavad ennak tempos gaasikatelde asendamist puitu (sh turvast) kasutavate kateldegaga. Kavandatud summa (10 mln eurot) on mõeldud katlamajade kohalikele kütustele üleviimise kaasfinantseerimiseks ning on tegemist energijulgeoleku jaoks hädavajaliku sammuga.

Elamute energiatõhususe suurendamiseks on kavandatud kasutada täiendavalt 10 mln eurot. Kasutamata energia on kõige odavam energia ja praeguste väga kõrgete soojusenergiainhindade, mille on põhjustanud eelkõige Venemaa agressioon Ukraina vastu

ning muutunud julgeoleku olukord, juures tuleks ennaktempos aidata elamufondi energiatõhususe tõstmisele kaasa läbi kaasfinantseerimise. Tegemist on energiajulgeoleku jaoks olulise sammuga. Kaasneva efektina saavutame mitte ainult suurema energiajulgeoleku vaid ka kliimaeesmärkide täitmise.

5. Muuta eelnõu § 1 ja eraldada Mittetulundusühing Slava Ukraini tegevustoetuseks 1 635 000 eurot

ja vähendada Vabariigi Valitsus, Vabariigi Valitsuse reservid 1 635 000 euro võrra.

Selgitus: Käeoleva muudatusettepaneku eesmärk on toetada MTÜ Slava Ukraini tegevusi, kuna Välisministeeriumi arengukoostöö vahenditest neid rahastada ei saa, sest abi rindeüksuste sõduritele kvalifitseerub sõjaliseks abiks. Vajadust põhjendab MTÜ Slava Ukraini tegevjuht Johanna-Maria Lehtme järgnevalt:

„MTÜ Slava Ukraini on oma asutamiskuupäevast, 7. märts 2022, kogunud annetuste ja partnerite toel 2,45 miljonit eurot. Oleme viimase kahe kuu jooksul toetanud Ukrainat sõjas Venemaa vastu järgnevalt: 57 täielikult varustatud kiirabiautot, meditsiinvahendid ning muu vajaduspõhine humanitaarabi. Slava Ukraini on, põhinedes konkreetsetele abipalvetele, saatnud abi tsiviil-, laste- ja sõjaväehaiglatele, rindemeedikutele, kui ka tsiviilisikutele. Partnerite abiga oleme varustanud lastehaiglaid kõrgeima kategooria reanimobiili ja tehnikaga enneaegselt sündinud laste evakueerimiseks, abistanud vabatahtlikke, kes võtavad vastu põgenikke Mariupolist, ehitanud ise 10 kiirabi vastavalt Ukraina medikute sisendile ning oma eelarvest koos partneritega välja ostnud 19 000 seitsmenda põlvkonna (CAT Gen 7) žgutti, mis on tänaseks Ukrainasse lähetatud ning kasutuses.

MTÜ Slava Ukraini on võtnud nüüdsest kitsama fookuse: meie eesmärk on varustada rinnet ja rindemeedikuid väga spetsiifiliste ning elupäästvate meditsiinitarvikutega. MTÜ Slava Ukraini meeskond töötab Ida-Ukrainas kohapeal, kohtudes igapäevaselt sõdurite ja rindemeedikutega, et olla pidevalt kursis hetke- ning tulevikuvajadustega.

Esmaabikott ehk IFAK on tarvik, mis päästab sõduri elu. Esimesed 5-6 minutit pärast haavata saamist ning enne mediku saabumist on inimese ellujäämiseks kriitilise tähtsusega.

Vastavalt Ukrainas kaardistatud vajadustele on IFAK koti sisu järgnev:

- Žgutt (27 EUR + km)
- Rindkere traumaplaaster (26 EUR + km)
- Pleurapunktsiooninõel (12,90 + km)
- Hemostaatiline haavaside (30 EUR + km)
- FCP-01 esmaabiside (8,50 + km)
- Lifeguard Compact esmaabiside (2 EUR + km)
- Nasofarüingealatoru libestusainega (6,21 EUR + km)
- Kaitsekindad (0,20 EUR + km)
- Traumakäärid (7 EUR + km)
- Kolmnurkrätik (0,95 EUR + km)
- Termolina (2,29 EUR + km)
- Esmaabikott IFAK (13 EUR + km)

Ühe elu hinnaks selles sõjas käibemaksuga on 163,50 eurot. Vajadus nende järgi hetkel on rohkem kui 10 000 IFAK kotti. MTÜ Slava Ukraini vajab täna kriitilist lisarahastust lisaelarvest summas 1 635 000 eurot, et teostada 10 000 IFAK koti komplekteerimine ning Ukrainasse tarnimine. MTÜ Slava Ukrainil on selle teostamiseks olemas kõik vajalik, sealhulgas inimressurs, logistikaahel, meditsiinitarvikute tarnijad ning Ukrainapoolsed vastuvõtjad.“

6. Muuta eelnõu § 1 ja suurendada Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala, õppekava ja koolikorralduse arendustegevused 56 672 euro võrra;

ja vähendada Vabariigi Valitsus, Vabariigi Valitsuse reservid 56 672 euro võrra.

***Selgitus:** Käesoleva muudatusettepaneku eesmärk on tagada Õpetajate Lehe rahastus. Õpetajate Leht on juba alates 1930. aasta septembrist ilmuv haridusalast infot vahendav meediaväljaanne, milles käsitletakse haridusvaldkonda tervikuna.*

Õpetajate Lehe senine eelarve oli 184 000 eurot, pärast Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt plaanitavat kärbet jääb lehe kulude katmiseks 127 328 eurot. Rahastuse suurendamisega 56 672 euro võrra 184 000 eurole tagatakse lehe tegevuse jätkumine senisel kujul.

Esitab Isamaa fraktsioon

/allkirjastatud digitaalselt/

Helir-Valdor Seeder
Isamaa fraktsiooni esimees